

Nærhedsprincippet indebærer, at der i hvert enkelt tilfælde, hvor EU overvejer handling, skal foretages en konkret vurdering af, om den påtænkte handling på grund af handlingens omfang eller virkninger bedre kan nås gennem handling på EU-plan snarere end af medlemslandene. EU skal med andre ord kun handle, hvis målene ikke ellers kan nås eller bedre kan nås derved. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet skal det samtidig sikres, at EU's handling i form og indhold ikke går videre end nødvendigt for at nå forfatningens mål. Nærheds- og proportionalitetsprincipperne behandles nærmere i kapitel 5 om nationale parlamenter.

Kompetencedelingen mellem EU og medlemslandene

Centralt i forholdet mellem EU og medlemslandene står spørgsmålet om kompetencedelingen mellem de to. Som nævnt ovenfor slår art. I-1 fast, at EU er et samarbejde mellem stater, som tildeler EU en kompetence. Det uddybes som et af de grundlæggende principper for EU's beføjelser i art. I-11.

Kompetencetildelingsprincippet

- EU har kun de beføjelser, som medlemslandene har tildelt EU.
- Beføjelser, der ikke er tildelt EU i forfatningstraktaten, forbliver hos medlemslandene.

Grænserne for EU's kompetencer og arbejdsdelingen i forhold til medlemslandene tydeliggøres yderligere i art. I-12-17, der opdeler EU's kompetencer i forskellige kategorier. Opdelingen har først og fremmest til formål at skabe et overblik over kompetencedelingen mellem EU og medlemslandene. Den præcise grænse for EU's kompetence på de enkelte politikområder fremgår af de enkelte retsgrundlag i del III, jf. art. I-12, stk. 6.

Kompetencekategorierne omfatter enekompetence, delt kompetence, beføjelse til understøttende, koordinerende eller supplerende EU-tiltag og særlige kompetencekategorier inden for samordning af de økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikkerne, samt inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Kategori-

erne defineres i art. I-12, stk. 1-5, og uddybes i de følgende artikler.

Enekompetence for EU

- På de områder, hvor medlemslandene har besluttet at tildele EU enekompetence, er det kun EU, der kan lovgive og vedtage juridisk bindende regler.
- Medlemslandene har kun beføjelse til at fastsætte regler på området efter bemyndigelse fra EU eller med henblik på at gennemføre EU-retsakter.

Definitionen er den samme, som EF-Domstolen anvender i dag.

EU har som i dag enekompetence inden for toldunionen, bevarelse af havets biologiske ressourcer inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik, og inden for den fælles handelspolitik. Se art. I-13, stk. 1. Forfatningstraktaten bekræfter i øvrigt, at to yderligere områder hører ind under enekompetence: konkurrenceregler, der er nødvendige for det indre marked, og den monetære politik for eurozonen. Disse to områder er defineret således, at de kun gælder for fastlæggelse af regler for hele det indre marked eller for hele eurozonen. Det ligger i sagens natur, at de enkelte medlemslande ikke kan gøre dette alene.

Derudover har EU som i dag enekompetence til at indgå visse internationale aftaler i forlængelse af EU's fælles regler og beføjelser. Se art. I-13, stk. 2.

EU's enekompetence betyder f.eks. i forhold til bevaringsbestemmelser for fiskeriressourcerne, at et andet EU-land ikke kan vedtage fiskeribegrænsninger, der reelt alene berører dansk fiskeri. Kun fællesskabet kan vedtage sådanne regler. At den fælles handelspolitik er enekompetence for EU betyder bl.a., at alle EU-lande handler i fællesskab i forhandlingerne i WTO om liberalisering af verdenshandelen. Ved at stå samlet i forhandlingerne har EU opnået betydeligt større resultater, end hvis landene havde handlet enkeltvist.

Delt kompetence mellem EU og medlemslandene